21/08/2022

Μνήμη της Αγίας Βάσσης και των τριών τέκνων αυτής (21 Αυγούστου)

/ Βίοι Αγίων

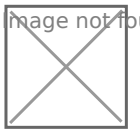

Σήμερα, 21 Αυγούστου, η αγία μας Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αποστόλου Ιούδα Θαδδαίου ή Λεββαίου, της Αγίας Βάσσης και των παιδιών αυτής και του Αγίου Αθανασίου του Πατελλάρου, του Καθήμενου, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως.

Ο Άγιος Θαδδαίος ο Απόστολος

Εβραίος από την Έδεσσα ο Απόστολος Θαδδαίος και πολύ μορφωμένος στις θείες Γραφές, είχε ανεβεί στην Ιερουσαλήμ για προσκύνημα την εποχή του Ιωάννου του Βαπτιστού. Όταν άκουσε το κήρυγμα του και είδε την αγγελική του ζωή, τόσο πολύ εντυπωσιάστηκε, ώστε επεδίωξε και βαπτίστηκε απ’ αυτόν. Μετά όμως, όταν άκουσε τη διδασκαλία και είδε τα θαύματα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, τον ακολούθησε μέχρι το σωτήριο Πάθος. Σύμφωνα με τον Ευσέβιο Καισαρείας, συγκαταλέγεται στους εβδομήκοντα μαθητές του Χριστού.

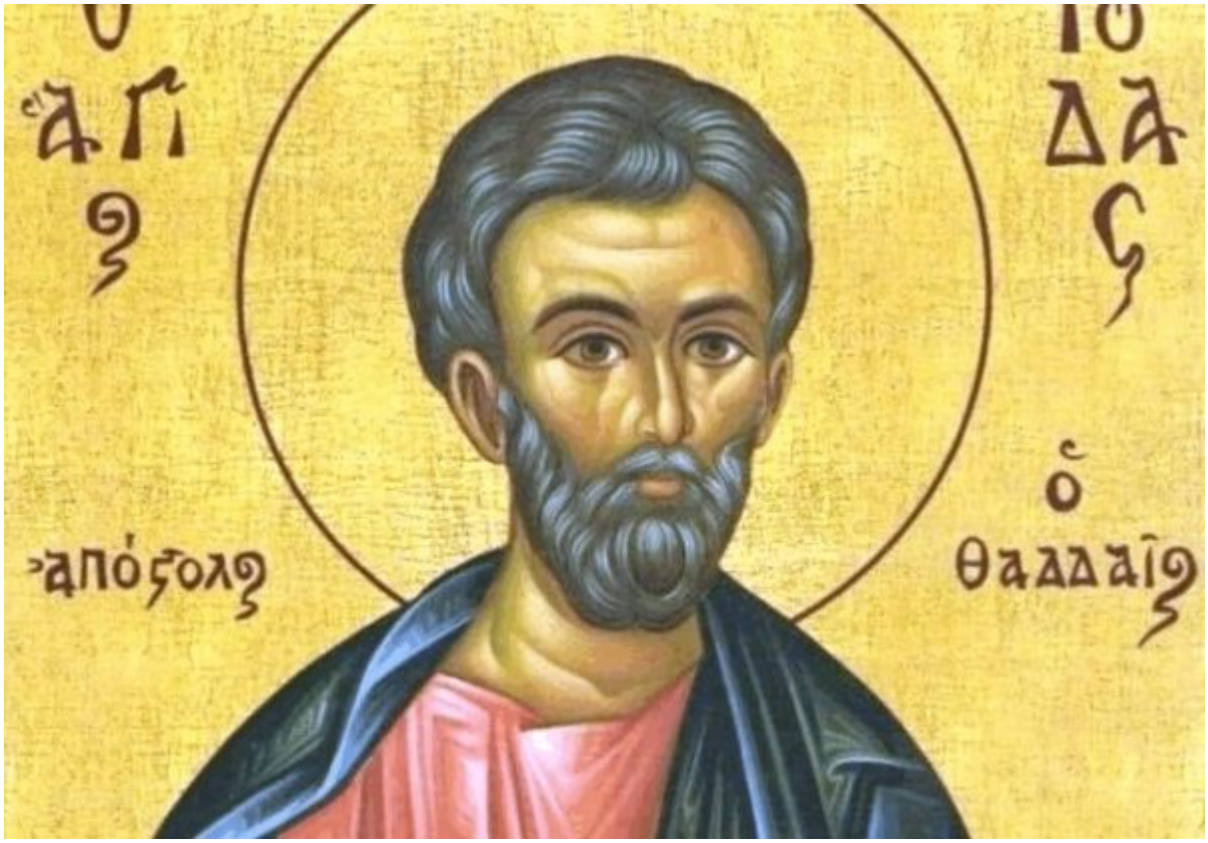

Μετά την Ανάληψη του Κυρίου, επέστρεψε στην πατρίδα του Έδεσσα. Εκεί καθάρισε από τη λέπρα τον τοπάρχη Αύγαρο και κατόπιν τον βάπτισε χριστιανό. Αφού δίδαξε και φώτισε με το λόγο της αληθείας πολλούς και ίδρυσε πολλές εκκλησίες στις πόλεις της Συρίας, έφθασε στη Βηρυτό. Ο Θαδδαίος και εκεί με τη χάρη του Θεού δίδαξε το Ευαγγέλιο και βάπτισε πολλούς. Τελικά, εκεί παρέδωσε ειρηνικά το πνεύμα του, αφού στη ζωή του εφάρμοσε πλήρως την εντολή που έδωσε ο Κύριος στους μαθητές Του: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντας αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθαίου κη’ 19). Πηγαίνετε, δηλαδή, και κάνετε μαθητές σας όλα τα έθνη, βαπτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

Ο Μ. Γαλανός, για τον Απόστολο αυτό αναφέρει: «Μερικοί υποθέτουν, ότι πρόκειται για έναν από τους 70 αποστόλους, που καταγόταν από την Έδεσσα, ήταν όμως Ιουδαίος. Άλλα βέβαιο μπορεί να θεωρηθεί, ότι ο απόστολος Θαδδαίος είναι ο υπό το όνομα αυτό φερόμενος μεταξύ των 12. Ονομαζόταν δε αλλιώς και Λεββαίος και ήταν αδελφός του Ιακώβου του μικρού. Σ’ αυτόν ανήκει και η επιστολή Ιούδα στο Ευαγγέλιο. Διότι καθ’ αυτό Ιούδας ονομαζόταν, τα δε άλλα δύο ονόματα ήταν πρόσθετα, όπως συμβαίνει πάντοτε στους Ιουδαίους μέχρι και σήμερα. Ο Θαδδαίος κήρυξε το Ευαγγέλιο στη Μεσοποταμία, όπου και έλαβε μαρτυρικό θάνατο». Θαδδαίος σημαίνει μεγάθυμος και Λεββαίος σημαίνει

θαρραλέος.

Η **Αγία Βάσσα και τα παιδιά της Θεόγνιος, Αγάπιος και Πιστός**

Η Αγία Βάσσα έζησε στα χρόνια του Διοκλητιανού, και κατοικούσε στην Έδεσσα (το πιθανότερο της Μακεδονίας). Είχε παντρευτεί ειδωλολάτρη Ιερέα, τον Ουαλέριο, από τον οποίο απέκτησε τρεις γιους, τον Θεόγνιο, τον Αγάπιο και τον Πιστό. Στη Βάσσα όμως, ψυχή που αγαπούσε την αλήθεια και την αρετή, δόθηκε η ευκαιρία να διδαχθεί και να προσέλθει στη χριστιανική πίστη. Μαζί της έφερε και τους τρεις γιους της, που την αγαπούσαν με όλη τους την καρδιά. Όταν πληροφορήθηκε αυτό το πράγμα ο Ουαλέριος (περί το 290 μ.Χ.), προσπάθησε με ποικίλα τεχνάσματα να τους επαναφέρει στην ειδωλολατρία. Μάταια όμως. Διότι αντίθετα η Βάσσα, αγωνιζόταν αυτή να διαφωτίσει τον ειδωλολάτρη άντρα της. Εξοργισμένος τότε ο Ουαλέριος, κατάγγειλε και τους τέσσερις στον ανθύπατο Βικάριο, που αμέσως διέταξε τη σύλληψη τους. Και ο μεν πρωτότοκος Θεόγνιος, όταν ομολόγησε τον Ιησού αμέσως πέθανε, αφού του έσχισαν τα στήθη και τις πλευρές. Οι δε υπόλοιποι ρίχτηκαν στην φυλακή. Αλλά επειδή δεν κάμφθηκε το φρόνημα τους, τον μεν Αγάπιο τον σκότωσαν, αφού του έγδαραν το δέρμα από το κεφάλι μέχρι το στήθος και κατόπιν έκαψαν το γδαρμένο σώμα. Το μαρτύριο ήταν φρικτό, αλλά ο νεαρός αθλητής φώναξε: «ουδέν ούτως ηδύ, ως το πάσχειν υπέρ Χριστού». Τον δε τρίτο γιο, τον Πιστό, τον αποκεφάλισαν. Τη μητέρα την άφησαν ελεύθερη. Κατόπιν όμως την συνέλαβε ο έπαρχος Κυζίκου, και αφού της έσπασε πόδια και χέρια, την αποκεφάλισε.

Άγιος Αθανάσιος ο Πατελλάρος, ο Καθήμενος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

Ο Αθανάσιος Γ΄ (κατά κόσμον Αλέξιος Πατελάρος) διετέλεσε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως για μικρά χρονικά διαστήματα, το 1634 μ.Χ. και το 1652 μ.Χ.

Γεννήθηκε στο χωριό Αξός Μυλοποτάμου του Ρεθύμνου μεταξύ των ετών 1580 μ.Χ. και 1597 μ.Χ. Σπούδασε Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, Φιλοσοφία και Θεολογία. Ήξερε ελληνικά και λατινικά και διακρινόταν για τη γενικότερη μόρφωσή του, το κήρυγμά του και την ποίηση που έγραφε. Μελετούσε την Αγία Γραφή, και μάλιστα μετέφρασε μέρος της στα νέα ελληνικά. Στη Μονή Ιβήρων σώζεται σήμερα και μετάφραση του Ψαλτηρίου που έκανε ο ίδιος.

Εκάρη μοναχός στο Σιναϊτικό Μετόχι του Χάνδακα. Κατόπιν μετέβη στο Άγιο Όρος, όπου εγκαταστάθηκε σε κελί που έκτισε ο ίδιος στην περιοχή της Μονής Παντοκράτορος. Χειροτονήθηκε διάκονος, ιερέας και επίσκοπος στη Θεσσαλονίκη. Το 1631 μ.Χ. εξελέγη Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.

Το Μάρτιο του 1634 μ.Χ. εξελέγη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως με τη βοήθεια του Σουλτάνου, αλλά και λατινοφρόνων και Ιησουητών. Η διάρκεια της πρώτης του Πατριαρχίας δεν είναι γνωστή. Εκθρονίστηκε πάντως συντομότατα (ίσως και εντός έτους) και επέστρεψε στο Άγιο Όρος. Διέμεινε στο αρχαίο μονύδριο του Ξύστρου, το οποίο βρισκόταν κοντά στις Καρυές, το οποίο και μεγάλωσε με προσωπική εργασία. Είναι η σημερινή Σκήτη του Αγίου Ανδρέα, της οποίας θεωρείται κτήτωρ. Από εκεί επεδίωξε τη βοήθεια του Πάπα, για να επανέλθει στο Θρόνο του. Το 1635 μ.Χ. βρέθηκε στη Βενετία, από όπου κατηγορούσε τον Πατριάρχη Κύριλλο Λούκαρι ως αιρετικό, αλλά και τον Πάπα που δεν τον βοηθούσε.

Το 1639 μ.Χ. ο Πατριάρχης Παρθένιος Α΄ του παραχώρησε τη Μητρόπολη Θεσσαλονίκης και τη Μονή Βλατάδων. Το 1643 μ.Χ. ο Αθανάσιος μετέβη στη Μολδαβία και στη Βλαχία, όπου κέρδισε τη συμπαράσταση του τοπικού ηγεμόνα Βαλείου και αναρριχήθηκε εκ νέου στον Πατριαρχικό Θρόνο το 1652 μ.Χ. για δεκαπέντε ημέρες. Την ημέρα της εκθρόνισής του έβγαλε κήρυγμα με βάση το χωρίο «Σῦ εἰ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν» και αντέκρουσε τα επιχειρήματα που συνιστούν το παπικό πρωτείο με ιδιαίτερη οξύτητα. Το κήρυγμά του αυτό προκάλεσε την μήνι των λατινοφρόνων, με προεξάρχοντα τον Αθανάσιο τον Κύπριο, ο οποίος το 1655 μ.Χ. κυκλοφόρησε πραγματεία με τον τίτλο «Ἀντιπατελλάριον».

Μετά τη νέα έκπτωσή του από το Θρόνο, ο Αθανάσιος μετέβη στη Ρωσία και αργότερα στο Ιάσιο της Ρουμανίας. Στη Ρωσία άσκησε σημαντικό ιεραποστολικό έργο και αντιλατινική δράση, πράγμα που δικαιολογεί και την ιδιαίτερη τιμή των Ρώσων στο πρόσωπό του. Απεβίωσε στις 5 Απριλίου 1654 μ.Χ. στη Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος του Λούμπνι, στο Χάρκοβο της Ουκρανίας, όπου ενταφιάστηκε καθήμενος, κατά το τυπικό της Ανατολικής Εκκλησίας. Ο τάφος του υπήρξε πηγή αγιάσματος και ιαμάτων.

Η Ρωσική Εκκλησία αναγνώρισε την αγιότητά του την 1η Φεβρουαρίου του 1662 μ.Χ., οπότε έγινε ανακομιδή των λειψάνων του και όρισε σαν ημερομηνία εορτής την 2α Μαΐου. Η Μονή του Λούμπνι μετατράπηκε σε φυλακή το 1917 μ.Χ. και σε στρατόπεδο το 1937 μ.Χ. Το σκήνωμα του Αθανασίου Πατελάρου διασώθηκε στην αποθήκη ενός μουσείου. Το 1990 μ.Χ. αποδόθηκε και πάλι στη Ρωσική Εκκλησία και διατηρείται στο Χάρκοβο της Ουκρανίας.

Στις 21 Αυγούστου 1993 μ.Χ., η Αξός ως γενέτειρα του Αγίου Αθανασίου υπεδέχθη μικρό τεμάχιο του ιερού λειψάνου του το οποίο έφερε από το Χάρκοβο ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόδωρος (τότε επίσκοπος Κυρήνης). Από τότε η μνήμη του Αγίου Αθανασίου Πατελάρου εορτάζεται την 21η Αυγούστου κάθε έτους.

Το 1995 μ.Χ., ολιγομελής αντιπροσωπεία της εκκλησίας με επικεφαλής τον Μητροπολίτη (τότε ηγούμενο της Ιεράς Μονής Ατάλης-Μπαλί) κ.κ. Ανθιμο, και τους Αξικούς: Παππά Γιώργη Κουτάντο, Παππά Μιχάλη Καμαρίτη, Στέλιο Κ. Κουτάντο (Πρόεδρο κοινότητας Αξού), Γιάννη Β. Δαφέρμο και Γιάννη Δ. Παπαδάκη (πρόεδρο Πολιτιστικού Συλλόγου Αξού) επισκέφθηκε την Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Λούμπνι και την πόλη του Χάρκοβο.

Ο Μητροπολίτης Χαρκόβου κ.κ. Νικόδημος, παρέδωσε στην αντιπροσωπεία, μικρό τεμάχιο του ιερού λειψάνου και αρχιερατική στολή του Αγίου, τα οποία μεταφέρθηκαν στην γενέτειρα του και φυλάσσονται από 21 Αυγούστου 2008 μ.Χ. στον ομώνυμο Ναό του Αγίου στην Αξο.

Τα «Ρεθεμνιώτικα Νέα» σε ρεπορτάζ αναφέρουν ότι τα λείψανα του Αγίου εκλάπησαν μετά από τη διάρρηξη του ναού τον Φεβρουάριο του 2010 και καταβάλλονται προσπάθειες για την ανεύρεση τους. Οι ιερόσυλοι παραβίασαν την κλειδωμένη πόρτα, πήραν εκατό ευρώ από το παγκάρι και στη συνέχεια άρπαξαν την λειψανοθήκη που είχε μέρος του ιερού λειψάνου του Αγίου Αθανασίου και εξαφανίστηκαν.